

Κάστρο των Μογλενών: Αποδόθηκε το μνημείο που συνδέεται με σημαντικές προσωπικότητες και γεγονότα της Βυζαντινής Ιστορίας

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το Κάστρο των Μογλενών, στην Πέλλα, μνημείο βυζαντινής οχυρωματικής αρχιτεκτονικής, που για αιώνες αποτέλεσε κρίσιμο κέντρο διοίκησης, άμυνας και εκκλησιαστικής οργάνωσης, στην περιοχή της Μακεδονίας, απέδωσε η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη στην τοπική κοινωνία και στους επισκέπτες της περιοχής, μετά την ολοκλήρωση του έργου συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξής του, καθώς και διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του.

Η σύνδεσή του με σημαντικές προσωπικότητες και γεγονότα της Βυζαντινής Ιστορίας

, όπως οι εκστρατείες του Βασιλείου Β΄, του επονομαζόμενου Βουλγαροκτόνου, και του Αλεξίου Α΄ Κομνηνού, αναδεικνύει τον ρόλο του, όχι μόνο, ως μνημείου τοπικού χαρακτήρα, αλλά ως αναπόσπαστου στοιχείου της ιστορικής διαδρομής της Μακεδονίας και του Βυζαντίου. Το έργο, συνολικού προϋπολογισμού 1.850.000 ευρώ, χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η αποκατάσταση και **η ανάδειξη του Κάστρου των Μογλενών** υπερβαίνουν τα όρια ενός σημαντικού τεχνικού έργου συντήρησης. Συνιστούν μια ουσιαστική επένδυση στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, στην ενίσχυση της ιστορικής μνήμης και στην αναπτυξιακή προοπτική μιας περιοχής, στα βόρεια σύνορα, της πατρίδας μας. Η προστασία και η επανάχρησή του ενδυναμώνουν τη συλλογική ταυτότητα της τοπικής κοινωνίας, δημιουργούν νέες δυνατότητες για τον πολιτιστικό τουρισμό και την τοπική οικονομία, επιβεβαιώνοντας συγχρόνως ότι ο πολιτισμός αποτελεί διαχρονικά στοιχείο εθνικής ανθεκτικότητας και ήπιας ισχύος.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη στον χαιρετισμό της, ανέφερε:
«Το Κάστρο των Μογλενών αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βυζαντινούς οχυρωμένους οικισμούς της περιοχής, κομβικό τμήμα του βυζαντινού οχυρωματικού δικτύου της Μακεδονίας, μαζί με τα γειτονικά κάστρα, στα νότια, και των Βοδεονών, της σημερινής Έδεσσας. Η ίδρυσή του τοποθετείται στις αρχές του 9ου αι., την περίοδο των βουλγαρικών επιδρομών στην περιοχή, επί Νικηφόρου Α΄ ή λίγο αργότερα επί Λέοντος Ε΄. Το Κάστρο ήκμασε, κατά τον 10ο με 13ο αι., οπότε αναφέρεται στις βυζαντινές πηγές σε σχέση με τις εκστρατείες του αυτοκράτορα Βασιλείου Β΄, εναντίον των Βουλγάρων, αλλά και αργότερα κατά τους αγώνες του αυτοκράτορα Αλεξίου Α΄ εναντίον των Νορμανδών. Δεν αποτελεί μόνο μία ψηφίδα στην τοπική ιστορία, αλλά συνθέτει την ευρύτερη ιστορία μας, καθώς η πορεία του είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παρουσία της βυζαντινής αυτοκρατορίας και των βυζαντινών αυτοκρατόρων. Το έργο της αποκατάστασης και ανάδειξης του μνημείου εντάσσεται στο στρατηγικό σχέδιο που εκπονεί το Υπουργείο Πολιτισμού από το 2019, την «Πολιτιστική Χάρτα Ανάπτυξης και Ευημερίας», που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των μνημείων, αλλά και τα αιτήματα των τοπικών κοινωνιών που αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες και το συναίσθημα τους. Η μελέτη για το έργο είχε γίνει στο πλαίσιο του διασυνοριακού προγράμματος INTERREG με φροντίδα του Δήμου Αλμωπίας. Και αυτό αποτέλεσε το πρόκριμα για τη χρηματοδότηση του έργου, καθώς είναι πολύ σημαντικό τα μνημεία να συνδέονται με τις τοπικές κοινωνίες, βοηθώντας ουσιαστικά στην προστασία τους. Η αποκατάσταση και η ανάδειξη του Κάστρου των Μογλενών είναι το αποτέλεσμα μιας σύνθετης και απαιτητικής διαδικασίας, καθώς για πολλά χρόνια προηγήθηκε συστηματική επιστημονική έρευνα, αρχαιολογική τεκμηρίωση

και εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών. Στόχος δεν ήταν μόνο η διάσωση του μνημείου, αλλά και η ουσιαστική ένταξή του στη σύγχρονη ζωή του τόπου. Ο πολιτισμός αποτελεί έναν κρίκο στην άμυνα της πατρίδας μας. Όταν οι πολίτες νοιώθουν υπερήφανοι για τον τόπο τους, τότε τον υπερασπίζονται σθεναρά και αποφασιστικά. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση, η αποκατάσταση του Κάστρου κάνει την τοπική κοινωνία υπερήφανη».

Κάστρο Μογλενών

Το Κάστρο των Μογλενών είναι ευρύτερα γνωστό ως Κάστρο της Χρυσής, λόγω της εγγύτητάς του με τον σύγχρονο ομώνυμο οικισμό. Δεσπόζει σε θέση από όπου έλεγχε και προστάτευε την πεδιάδα της Αλμωπίας. Στη σύγχρονη εποχή το Κάστρο αναγνωρίστηκε από Ευρωπαίους περιηγητές του 19ου αιώνα και ταυτίστηκε με το βυζαντινό πόλισμα των Μογλενών, σημαντικό διοικητικό και εκκλησιαστικό κέντρο της περιοχής, έδρα ομώνυμου στρατιωτικού Θέματος και Επισκοπής. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια εδραίωσης της κυριαρχίας των Βυζαντινών, στην περιοχή. Η προσωπικότητα που έχει συνδεθεί με την ιστορία του Κάστρου και της περιοχής είναι ο Επίσκοπος Μογλενών, μετέπειτα ανακηρυχθείς Όσιος Ιλαρίων. Ποίμανε την Επισκοπή το β' τέταρτο του 12ου αι. αντιμετωπίζοντας σθεναρά την αίρεση των Βογομίλων, που ήταν εγκατεστημένη στην περιοχή. Ο βίος του Κάστρου συνεχίστηκε έως τα τέλη του 14ου αι. και τα χρόνια της οθωμανικής κατάκτησης της περιοχής, οπότε σταδιακά εγκαταλείφθηκε. Η κατοίκηση μεταφέρθηκε σε νέες θέσεις στη γύρω πεδιάδα. Οι πρώτες ανασκαφικές έρευνες διεξήχθησαν κατά τη διετία 1985-87 οπότε ήλθε στο φως στο εσωτερικό του η τρίκλιτη βασιλική που ταυτίζεται με τον επισκοπικό ναό, ενώ έξω από τα νότια τείχη έχει αποκαλυφθεί μικρός σταυρόσχημος ναός και τμήμα νεκροταφείου. Το 2016 η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πέλλας σε συνεργασία με τον Δήμο Αλμωπίας, μέσω του προγράμματος INTERREG προώθησε την ωρίμανση του έργου, με την εκπόνηση σειράς μελετών για τη συντήρηση αποκατάσταση και ανάδειξη του μνημείου. Τα νέα δεδομένα που δημιούργησε η ανασκαφική έρευνα των ετών 2016-2018 επέβαλε την επικαιροποίηση των μελετών και στις αρχές του 2022, το έργο εντάχθηκε στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

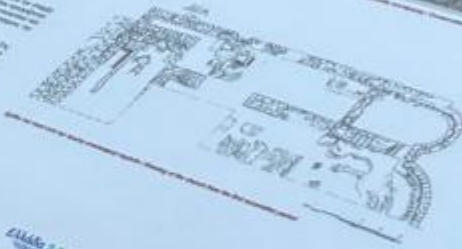
Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν αφορούν -εκτός από την ενίσχυση των θεμελιώσεων- στην αποκατάσταση βλαβών και την ανάκτηση και συντήρηση σημαντικού τμήματος των ανατολικών τειχών, καθώς και του πύργου της πύλης των νότιων τειχών, συμπληρώσεις όψεων και σπηλαιώσεων, συντήρηση των τοιχοποιιών της επισκοπικής βασιλικής και του κοιμητηριακού ναού. Πέρα όμως από τις τεχνικές εργασίες έγινε διαμόρφωση και ανάδειξη του άμεσου περιβάλλοντος χώρου του μνημείου, δημιουργήθηκαν νέες διαδρομές περιήγησης και χώροι υγιεινής με σκοπό την εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Σε τμήματα του Κάστρου διαμορφώθηκαν πυρήνες ανάβασης και θέασης του γύρω χώρου, τοποθετήθηκαν ενημερωτικές πινακίδες, εγκαταστάθηκε φωτισμός στα τείχη, και σε επιλεγμένες διαδρομές.

Την απόδοση του μνημείου στο κοινό τέλεσε ο Μητροπολίτης Εδέσσης, Πέλλας και Αλμωπίας κ.κ. Ιωήλ. Παρόντες ήταν οι βουλευτές Πέλλας Διονύσης Σταμενίτης και Λάκης Βασιλειάδης, ο Αντιπεριφερειάρχης Πέλλας Ιορδάνης Τζαμτζής, ο Αντιδήμαρχος Πολιτισμού Δήμου Αλμωπίας Πέτρος Τσαρκνιάς. Από πλευράς Υπουργείου Πολιτισμού παρέστησαν η Γενική Γραμματέας Πολιτισμού Ολυμπία Βικάτου, η αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς Κρυσταλλία Ματζανά, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεότερων Μνημείων Μαρία Μερτζάνη, ο αναπληρωτής Προϊστάμενος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πέλλας Γιώργος Σταλίδης, καθώς και υπηρεσιακά στελέχη.

Excavation work

The archaeological site of the Episcopal Church of the Holy Spirit, located in the heart of the city of Valencia, has been the subject of a series of excavations since 1980. The work has been carried out by the Valencia Archaeological Society, the Valencia City Council and the Spanish Ministry of Culture. The excavations have revealed the remains of a church that was built in the 12th century and was destroyed in the 16th century. The ruins of the church are now visible in the form of a series of stone walls and foundations. The excavations have also revealed the remains of a series of other buildings, including a series of houses and a series of workshops. The site is now a protected area and is open to the public for visits.

Episcopal Church

This is a church that belongs to the ecclesiastical site of the Holy Spirit, located in the heart of the city of Valencia. It was built in the 12th century and was destroyed in the 16th century. The ruins of the church are now visible in the form of a series of stone walls and foundations. The excavations have also revealed the remains of a series of other buildings, including a series of houses and a series of workshops. The site is now a protected area and is open to the public for visits.

